

Årsrapport

HOVEDREDNINGSSENTRALENE

2017

Innhold

I.	Leders beretning	1
II.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	4
III.	Årets aktiviteter og resultater	6
	MÅL: Bedre ledelse og styrket ledelsesstruktur	6
	Statistikk over registrerte hendelser	6
	Overordnet oversikt	6
	Samlet fordeling gjennom året:	8
	Hovedredningssentralen Nord-Norge	8
	Sjøredningshendelser	9
	Landredningshendelser	11
	Luftredningshendelser	11
	Luftambulanseoppdrag med Sea King redningshelikopter	12
	Bistand mellom Hovedredningssentralene	15
	Tiltak for tilrettelegging for operativ samhandling	16
	Nødnett – felles kommunikasjonsentraler	16
	Felles nasjonalt ressursregister	17
	Felles styringssystem for informasjonssikkerhet	17
IV.	Styring og kontroll i virksomheten	19
	MÅL: Styrket samhandling og beredskap	19
	Tilsyn	20
	Samarbeid og erfaringsoverføring mellom HRS og LRS	21
	Erfaringsseminar	23
	Nasjonalt Redningsfaglig Råd (NRR)	23
	Redningskonferansens Erfaringsseminar 2017	24
	Redningshåndboken	25
	Øvelser og annen utadrettet virksomhet	26
	Andre oppgaver	32
	Redningsressurser	32
	Internasjonalt arbeid	33
	Kommunikasjons- og informasjonssystemer	34

Innholdsfortegnelse

Tidstyver	36
ROS-analyser	36
IKT-strategi	36
V. Vurdering av framtidssikter	40
VI. Årsregnskap	42
Post 0455 01 Driftsutgifter	42
Post 0455 45 Store nyanskaffelser/vedlikehold	42
Post 0455 21 Redningsutgifter	43
Prinsippnote årsregnskapet	43

«For å sikre god samkjøring mellom redningsledelsene har samtlige møter i 2017 vært arrangert i fellesskap. Erfaringene med dette har vært så gode at det er besluttet å fortsette denne praksisen fremover.»

I. Leders beretning

Hovedredningssentralen (HRS) har hatt nok et år med høy aktivitet i 2017, både innenfor og utenfor de to operasjonsrommene. Etter egen vurdering har HRS overordnet sett løst våre tildelte oppgaver på en god måte.

Antall hendelser har hatt en svak nedgang på 2,7 % siden 2016. Dette skyldes at antallet sjøhendelser har gått ned med 15%, primært som følge av endrede varslingsrutiner fra Telenor kystradio og Redningsselskapet til HRS. Hendelser på sjøen som er mer å regne som serviceoppdrag for Redningsselskapet blir ikke regnet som redningsoppdrag. Innskjerping av rutinene ble innført p.g.a. at det totale antall sjøhendelser i Sør-Norge (spesielt i Oslofjorden) de siste årene har blitt så høye at HRS så behovet for å få en bedre filtrering av hendelser som strengt tatt ikke var reelle redningshendelser. Dette ble iverksatt for å få bedre kapasitet til å håndtere de som har et reelt behov for redningstjeneste. Utsilingen av denne typen oppdrag gjøres i nært samarbeid med Telenor Kystradio.

Hovedredningssentralen har fortsatt en lav terskel for å aksjonere i hendelser på sjøen som har potensiale til å utvikle seg til rene redningsoppdrag.

Antallet registrerte landredningshendelser var 2670 i 2017, en økning på 11% sammenlignet med 2016. Dette er det høyeste antallet landredningshendelser registrert noen gang. Økningen er vurdert til primært å skyldes vekst i uteaktivitet blant befolkningen generelt, samt sterk økning i turisme på helårsbasis.

HRS implementerte nasjonalt felles ressursregister (FRR) 1 mars 2017 og har så langt hatt meget god erfaring med dette.

To nye redningsledere ble ferdig utdannet og autorisert ved HRS NN i 2017.

HRS har som alltid ivaretatt primæroppdraget gjennom å opprettholde to døgnbemannede operasjonsrom og ivaretatt den overordnede ledelse og koordinering av alle redningsaksjoner. HRS opplever fortsatt samarbeidet med våre samarbeidspartnere som godt.

For å sikre god samhandling mellom redningsledelsene har samtlige møter i 2017 vært arrangert i fellesskap. Erfaringene med dette har vært så gode at det er besluttet å fortsette denne praksisen fremover.

HRS arrangerte Redningskonferansens Erfaringsseminar i september 2017 med stor suksess. Hovedtema for erfaringsseminaret var snøskredhendelser. På oppdrag fra JD leverte en bredt sammensatt arbeidsgruppe en rapport i 2016, med anbefaling om fremtidig konsept for disse redningskonferansene. Anbefalingene fikk ikke gjennomslag i departementet. HRS er bekymret for at det vil bli vanskelig å arrangere denne typen konferanser i fremtiden når det ikke settes av egne midler til dette.

HRS har i dag en akseptabel bemanning for å ivareta operasjonsromdriften under normal drift, men må nok en gang understreke behovet for en ytterligere styrking av bemanningen som skal gi operativ støtte til operasjonsromsdriften for å sikre en fortsatt forsvarlig ivaretagelse av Hovedredningssentralenes samfunnsoppdrag.

Behovene er utdypet i både fremsendt satsningsforslag for 2019, samt i konklusjonene i «Rapport fra arbeidsgruppe for oppfølging av «Mulighetsstudien», som HRS var en del av.

HRS gjentar med dette på det sterkeste betydningen av denne nødvendige satsningen.

Gjennomsnittsalderen blant redningslederne ved Hovedredningsssentralene er høy. Ved HRS Sør-Norge har allerede tre redningsledere oppnådd pensjonsalder og frem til og med 2020 vil hele 40% av redningslederne ha oppnådd pensjonsalder. Ved HRS NN vil 2 redningsledere oppnå pensjonsalder i 2019. Siden det tar ca to år fra rekruttering til autorisering som redningsleder er vi nødt til å ligge i forkant med dette arbeidet. Det innebærer at bemanningen i en overgangsperiode vil være noe høyere enn minimumsbemanningen. Hovedredningsssentralene vil iverksette tiltak i 2018 for å unngå at antall redningsledere blir kritisk lavt de nærmeste årene. Rekrutteringen av nye redningslederkandidater må balanseres med behovet for å ansette personell som skal ivareta nødvendige operative støttefunksjoner, og som i dag er vakante ved HRS. Vi legger opp til en tett dialog med departementet om dette i 2018.

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Hovedredningssentralenes primærvirksomhet er ledelse og koordinering av redningsaksjoner innenfor det norske søk- og redningsansvarsområdet (SRR), og utenfor dette området i henhold til internasjonale konvensjoner og overenskomster som er ratifisert av Norge. Bemanning av de to operasjonsrommene i Bodø og Stavanger vil alltid ha førsteprioritet. Videre er Hovedredningssentralene gitt et spesielt pådriveransvar når det gjelder vedlikehold og videreutvikling av samvirke innen redningstjenesten. Dette er formalisert gjennom kongelig resolusjon av 19. juni 2015. Det inngår en lang rekke aktiviteter i dette arbeidet, herunder tilsynsvirksomhet, deltakelse i planlegging, gjennomføring og evaluering av øvelser, planverksarbeid, undervisning og foredrag, deltakelse i ulike fora og grupper osv. Pr 1.1.2017 var det til sammen 22 ansatte ved HRS Nord-Norge og 26 ansatte ved HRS Sør-Norge.

Til tross for at det er et sterkt behov for å styrke operative støttefunksjoner ved HRS har vi i mange år vært nødt til å prioritere redningslederstillinger for å sikre uavbrutt og forsvarlig bemanning av operasjonsrommene. Intern etatsutdanning og autorisasjon av de to nye redningslederkandidatene, støtte til opprettelsen av nye lokale redningssentraler, produksjon av nasjonal redningshåndbok, samt veileder for planverk og samvirke i redningstjenesten til erstatning for tidligere LRS mønsterplan, samt ferdigstilling av felles operativt planverk har vært prioriterte aktiviteter gjennom 2017.

I tillegg til høy operativ aktivitet har det vært en gjennomgående høy aktivitet knyttet til såkalt utadrettet virksomhet for å ivareta samfunnsansvaret om å videreutvikle samvirke i redningstjenesten.

2017 startet med en krevende økonomisk situasjon ved HRS ved at tildeling var langt under forventet. Det ble derfor kuttet deltakelse i kostnadskrevenne aktiviteter som øvelse Barents Rescue, deltakelse på møter i Barentsrådets Joint Committee, IMO Joint Working Group, samt en rekke andre aktiviteter i løpet av året. Gjennom god dialog med departementet ble den økonomiske situasjonen i løpet av driftsåret forbedret nok til at høstens aktiviteter kunne bli gjennomført omtrent som planlagt.

III. Årets aktiviteter og resultater

MÅL: Bedre ledelse og styrket ledelsesstruktur

STYRINGSPARAMETER nr. 1:	Økt grad av operativ ledelse og samordning ved HRS S-N og HRS N-N
Rapportering	Tertial
<p>Formål/hensikt: HRS har meldt at det ved krevende hendelser kan være behov for å styrke bemanningen i operasjonsrommet med flere redningsledere. HRS har videre meldt at de opererer med en viss risiko for at den enkelte redningssentral ikke klarer å bemanne opp med nok operativt personell ved større enkelthendelser eller ved et stort antall parallelle hendelser. Det er derfor viktig å arbeide for økt robusthet på HRS, bl. a. gjennom økt samhandling mellom de to sentralene slik at de kan bistå hverandre i slike situasjoner. HRS har meldt at innføringen av Nødnett vil legge til rette for en større grad av sømløs operativ samhandling mellom hovedredningssentralene på tvers av geografiske skillelinjer, men at en ikke vil få den fulle teknologiske effekten av dette før neste softwareversjon implementeres. Denne gjør at de to operasjonsrommene kan motta hverandres innkommende samtaler. Denne oppgraderingen forventes implementert i 2018.</p>	
<p>Rapporteringskriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statistikk over antall hendelser, for hver sentral og samlet. • HRS skal rapportere hvor mange ganger den enkelte redningssentral har måttet be om bistand fra den andre for å håndtere flere parallelle hendelser. • HRS skal rapportere konkrete tiltak iverksatt for å legge til rette for operativ samhandling. 	
<p>Oppgaver</p> <ul style="list-style-type: none"> • HRS skal gi en kvalitativ vurdering av nivået og omfanget av operativ samhandling mellom de to enhetene. Erfaringene av innføringen av Nødnett skal omtales i denne sammenheng. Eksempler på utfordringer i denne samhandlingen skal omtales. Rapportering: årsrapport 	
Grønn	

Statistikk over registrerte hendelser

Overordnet oversikt

Antall hendelser har hatt en svak nedgang på 2,7 % fra 8881 i 2016 til 8639 i 2017 for begge redningssentralene samlet. Dette skyldes primært at antallet

sjøhendelser har gått ned med 15% som følge av endrede varslingsrutiner fra Telenor kystradio og Redningssselskapet til HRS. Hendelser på sjøen som er mer å regne som serviceoppdrag for redningssselskapet blir ikke regnet som redningsoppdrag.

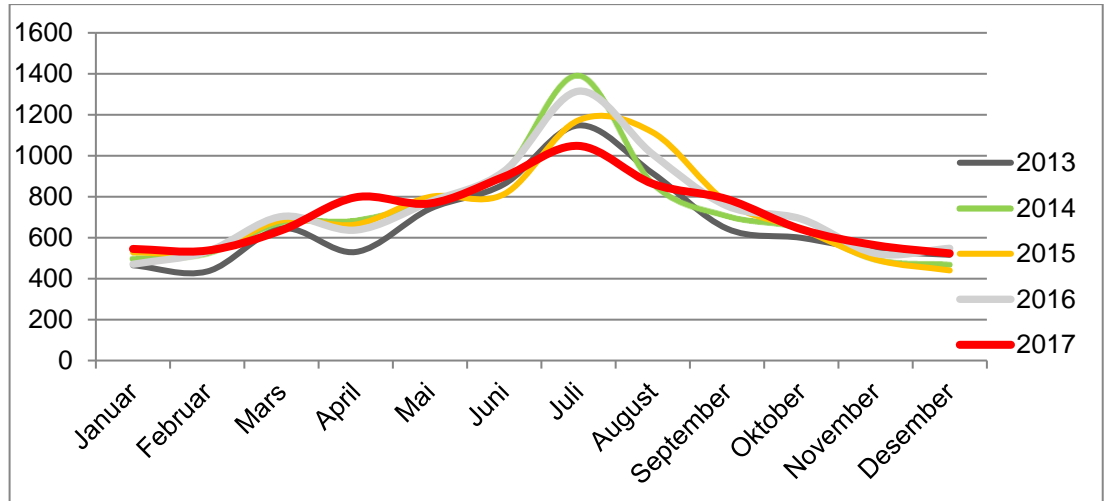
Antallet landredningshendelser økte imidlertid med 11% fra 2396 i 2016 til 2670 i 2017. Dette er det høyeste antallet landredningshendelser registrert noen gang. Økning er vurdert til primært å skyldes vekst i uteaktivitet blant befolkningen generelt, samt sterk økning i turisme på helårsbasis.

Luftambulanse har også hatt en sterk økning med 14,7% flere oppdrag i 2017 uten at vi kan si noe spesifikt om årsaken til dette ennå.

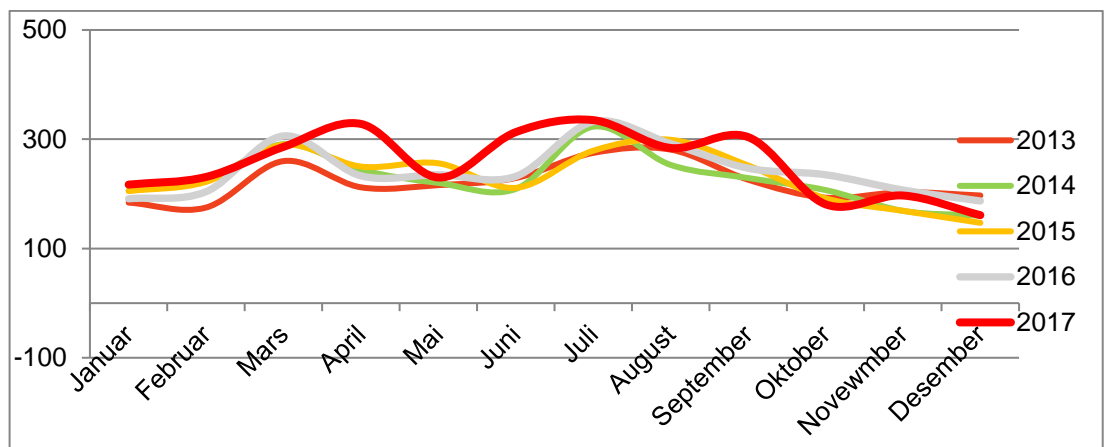
Gjennom året fordeler hendelsene seg som alltid med størst antall relatert til ferie og fritidsaktivitet. Sommermånedene er derfor de med den høyeste konsentrasjonen av antall hendelser, med topp på 1078 juli og lavest i desember med 526. Hendelsene fordeler seg som følger:

2016				2017				Endring
Kategori	Samlet	HRS NN	HRS SN	Kategori	Samlet	HRS NN	HRS SN	
Sjø	4522	1236	3286	Sjø	3809	1237	2572	(-713) - 15,7%
Luft	596	489	107	Luft	607	509	98	(+11) 1,8%
Land	2395	683	1712	Land	2670	778	1892	(+275) 11,5%
Luftambulanse	1308	462	846	Luftambulanse	1501	516	985	(+193) 14,7%
Udefinert	60	31	29	Udefinert	52	27	25	(-8) -13,3%
Totalt 2016	8881	2901	5980	Totalt 2017	8639	3067	5572	(-242) -2,7%

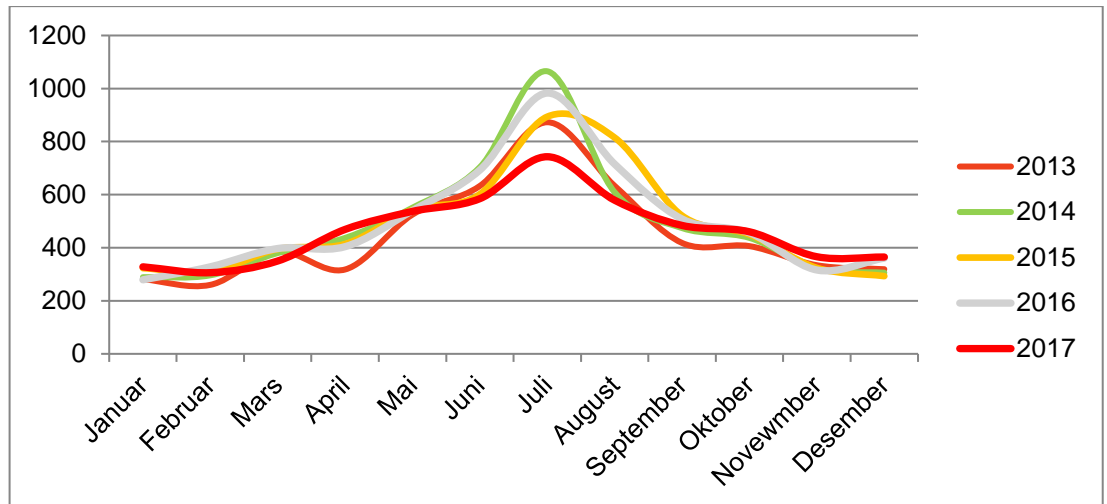
Samlet fordeling gjennom året:

Hovedredningsentralen Nord-Norge

Hovedredningsentralen Sør-Norge

Sjøredningshendelser

Antallet sjøredningsaksjoner har gått ned med 15% som følge av endrede varslingsrutiner fra kystradio og redningselskapet til HRS. Hendelser på sjøen som er mer å regne som serviceoppdrag for redningselskapet blir ikke regnet som redningsoppdrag. Det har vært en innskjerping av rutinene på dette. Innskjerping av rutinene ble innført pga. at det totale antall sjøhendelser i Sør-Norge (spesielt i Oslofjorden) de siste årene har blitt så høyt at HRS så behovet for å få en bedre filtrering og vurdering av hendelser som strengt tatt ikke var reelle redningshendelser. Dette ble iverksatt for å få bedre kapasitet til å håndtere de som har et reelt behov for redningstjeneste. Filtrering og vurdering av denne typen oppdrag gjøres i nært samarbeid med Telenor Kystradio. Hovedredningsentralen har fortsatt en lav terskel for å aksjonere i hendelser på sjøen som har potensiale til å utvikle seg til rene redningsoppdrag.

Nedgangen var på 713 hendelser (15 %) fra 2016. Kategoriene assistanse fartøy hadde størst nedgang på 647 hendelser til i alt 1628 hendelser (- 28,4

%), mens grunnstøtinger ble redusert med 54 til 320 (-14,4 %). Vi har grunn til å tro at hovedårsaken til nedgangen skyldes endrede rapporteringsrutiner. Det er fortsatt motorproblemer og styring/ror problemer i tillegg til grunnstøtinger som er gjengangere. Det er registrert 74 branner (+19,4%). Selv om dette er en markant økning sammenlignet med 2016, har vi ikke grunnlag for å si at antall båtbranner – som trend – er økende. Eksempelvis ble det i 2014 registrert 86 båtbranner, noe som indikerer at dette antallet varierer i takt med den generelle aktiviteten på sjøen.

Antallet registrerte offshore-relaterte hendelser (79 vs 78) har vært stabilt for hele sokkelen med en økning i sør på 13,1% (68 vs 61) og en reduksjon i nord på 41,2% (10 vs 17). Vi gjør oppmerksom på at det lave antall offshore hendelser (10 i nord, og 68 i sør) medfører store prosentvise endringer for hver region, selv om forskjellen i antall hendelser ikke er så mange. Som tidligere rapportert, er det ofte et betydelig antall personer som potensielt kan være utsatt for fare i disse hendelsene. De fleste alarmene er raskt avklart og skyldes gjerne feilindikasjon fra automatiske alarmer, men det er også hendelser med reelle, og potensielt alvorlige situasjoner hvor også nedbemanning av installasjoner er gjennomført. Offshore selskapene har lovpålagte og godt innarbeidede beredskapsorganisasjoner med gode rutiner. Disse fungerer i et godt og nært samarbeid med HRS'ene. HRS og Petroleumstilsynet har tidligere utarbeidet «*Retningslinjer for samarbeid ved fare- og ulykkessituasjoner i petroleumsvirksomheten*», hvor ansvar, roller og oppgaver i samhandling under hendelser beskrives. Dette dokumentet er etter hvert blitt godt kjent og innarbeidet hos de fleste offshoreoperatører.

Det har også vært flere hendelser med passasjerfartøy (74), hvor mesteparten (50) av disse dreier seg om medisinsk evakuering av alvorlig syke passasjerer. Det har vært flere maskinhavari med påfølgende behov for

assistanse, to grunnstøtinger og en brann som de med størst potensiale for storulykke.

Landredningshendelser

I 2017 ble det registrert en relativt stor økning i land-hendelser, med 2670 hendelser mot 2396 året før (11,1%). Hovedtyngden av hendelsene på land er relatert til savnede eller personer som trenger assistanse. Dette dreier seg stort sett om hendelser med enkeltpersoner. Også disse hendelsene er sesongrelaterte, men i mindre grad enn på sjøen. Vinterferie, påske og sommerferie, med innslag av jakt og fritidsaktivitet, utgjør toppene som tidligere år.

I en meget stor andel av savnet person hendelsene på totalt 1505 er det personer med en eller annen form for psykiske problemer (800). Dette kan være krevende hendelser hvor de som er savnet ikke nødvendigvis ønsker å bli funnet. I hendelsestypen assistanse person på land, har HRS registrert 97 tilfeller med psykiske problemer av et totalt antall på 799 hendelser.

De aller fleste land-hendelsene blir koordinert lokalt gjennom de lokale redningssentralene, i et nært og godt samarbeid med HRS.

Luftredningshendelser

Antall luftfartsrelaterte hendelser viser en liten økning fra 2016, med 607 hendelser i 2017 mot 584 hendelser i 2016 (3,9%). De fleste av luftfartshendelsene (88,8%) er signaler fra nødpeilesendere, og hvorav de fleste viser seg å være falsk alarm.

Det er ved HRS registrert 12 omkomne i Norge, hvorav 8 omkom i den tragiske helikopterstyrtten ved Barentsburg 26 oktober 2017. Det er totalt registrert 9 havarier og 11 nødlandinger. Fire nødlandinger involverte passasjerfly.

Luftambulanseoppdrag med Sea King redningshelikopter

Siste år ble det registrert 1501 luftambulanser, i likhet med året før en kraftig oppgang (14,7%) etter at vi hadde en reduksjon fra 2014 til 2015, noe som kom som følge av opprettelsen av en ny luftambulansebase på Evenes. Tallene omfatter hendelser hvor redningshelikopter har vært benyttet til ambulanseformål. Noen av disse er utrykning med legebil fra helikopterbasen.

Det er basene på Rygge, Bodø og Ørland som har de fleste luftambulanseoppdrag med henholdsvis 201, 249 og 287. I tillegg kommer bruk av legebil fra basene, noen ganger også i samarbeid med helikopter. Som det fremgår av tabellen er det tilnærmet like mange legebiloppdrag som helikopteroppdrag fra Rygge.

	Helikopter	Legebil	Sum
SeaKing - Banak	187	10	197
SeaKing - Bodø	249	43	292
SeaKing - Florø	102	22	124
SeaKing - Rygge	201	175	376
SeaKing - Sola	108	58	166
SeaKing - Ørland	287	32	319

Ambulanseflyging utgjorde 59% av redningshelikopteroppdragene registrert ved HRS i 2017. Hvor basen på Ørland hadde 73% ambulanse, Banak 67%, Bodø 63%, Rygge 54%, Sola 44% og Florø 43% slik tabellen under viser:

	Oppdrag	Ambulanse	% Ambulanse
SeaKing - Banak	281	187	66,55 %
SeaKing - Bodø	394	249	63,20 %
SeaKing/CHC - Florø	237	102	43,04 %
SeaKing - Rygge	369	201	54,47 %
SeaKing - Sola	246	108	43,90 %

SeaKing - Ørland	394	287	72,84 %
SUM	1921	1134	59,03 %

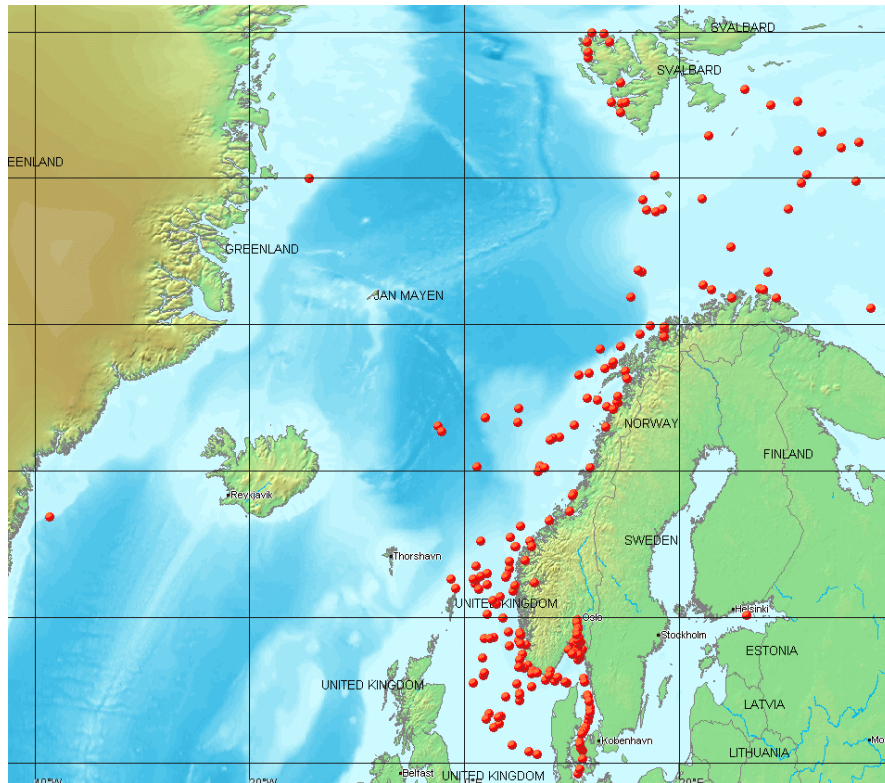
MEDEVAC

Antallet MEDEVAC er relativt stabilt med 220 i 2017 fra 216 i 2016. Økningen vi har sett de siste årene virker å ha flatet ut og avtatt litt.

MEDEVAC	Annet	Skade	Sykdom	Total
Offshore installasjoner		1	8	9
Havfiskeflåten	1	18	21	40
Kystfiskeflåten		3	5	8
Passasjerfartøy	3	6	83	92
Andre fartøy Inn/Utland	6	19	46	71
SUM	10	47	163	220

En del av oppdragene medfører lange og krevende oppdrag for Sea King fra Bodø/ Banak og Super Puma fra Longyearbyen. Noen av oppdragene er utført med innleid helikopter fra oljevirksomheten.

Kartet under viser MEDEVAC oppdragene i 2017.

NØDPEILESENDERE

Antall hendelser med nødpeilesendere viser en nedgang i forhold til 2016. Antall EPIRB ble redusert fra 417 hendelser i 2016 til 374 hendelser i 2017, mens ELT økte fra 502 hendelser i 2016 til 539 hendelser i 2017.

PLB hendelser har ligget stabilt rundt 100 de siste årene, med en liten nedgang fra 102 i 2016 til 95 i 2017. Imidlertid er det kommet nye systemer som spesielt turgåere er begynt å ta i bruk. Disse har forskjellige benevnelser, hvorav SPOT og In-Reach er de mest brukte. Disse systemene gir et nødvarsel via satellitt til en alarmsentral i USA som deretter kontakter aktuell redningsentral for å få iverksatt SAR-hendelse.

Bistand mellom Hovedredningsentralene

HRS har etter egen vurdering ivaretatt primæroppdraget på en tilfredsstillende måte i 2017. På lik linje med tidligere år medfører enkelte krevende hendelser behov for å styrke bemanningen i operasjonsrommet med flere redningsledere. HRS opererer med en viss risiko for ikke å klare å bemanne opp med nok operativt personell ved større hendelser. Den raskeste måten å sikre en rask styrking av evnen til å håndtere hendelser kan i enkelte situasjoner være å søke bistand hos den andre redningsentralen, gitt at denne har overskuddskapasitet til dette. HRS Sør-Norge har siden sommeren 2015 klart å bemanne opp med tre personer på vakt i de travleste periodene. Dette har gitt en merkbar og helt nødvendig økt robusthet for å håndtere krevende, eller mange sammenfallende hendelser.

Back-up funksjonen mellom Hovedredningsentralene – det vil si å være i stand til å overta hele ansvaret til den andre sentralen i tilfelle utfall – ligger hele tiden til grunn. Øvrig bistand mellom sentralene kan dreie seg om direkte overtakelse av enkelthendelser, eller at den ene sentralen støtter den andre i enkelthendelser uten at hendelsene overtas av den grunn. Innenfor dagens tekniske løsninger er det spesielt det siste som er mest aktuelt i hverdagen. Det er imidlertid fremdeles tekniske begrensninger knyttet til kommunikasjonsløsningene som vanskeliggjør et sømløst operativt samarbeid mellom operasjonsrommene i enkelthendelser. HRS hadde en forventning om at dette skulle løses i forbindelse med implementeringen av Nødnett. Funksjonalitet, som gjør det mulig å logge på som den andre redningsentralen på kommunikasjonspanelene,

Saken omtales også i kapittelet det påfølgende kapittelet, under *Nødnett – felles kommunikasjonsløsninger*.

Den 5. september 2017 opplevde HRS-NN et sambandsbrudd med varighet på opp mot 10 timer. Dette medførte også at Bodø Radio mistet samband på kanal 16. P.

P.g.a. de sambandstekniske løsningene var ikke HRS-NN klar over at de hadde et sambandsbrudd, og man ble først oppmerksomme på dette ved at en person ringte inn til HRS-SN og forklarte at han hadde en kamerat som var i havsnød utenfor Vadsø. Redningsaksjon ble igangsatt av HRS-SN og havaristen ble reddet. Sambandsbruddet var forårsaket av gravearbeid i Bodø. Ved slike sambandsbrudd skal linjene rutes om til den andre sentralen automatisk. Imidlertid var ikke den tekniske løsningen ferdigstilt fra leverandørene, Telenor og NetNordic, og HRS-NN fikk ingen indikasjon på at det hadde oppstått en feil på sambandslinjene.

Hendelsen har tidligere vært rapportert til JD som egen sak og de teknologiske begrensningene omtales også nedenfor i det påfølgende kapittelet, under *Nødnett – felles kommunikasjonsløsninger*.

Tiltak for tilrettelegging for operativ samhandling

Det er flere konkrete tiltak som er satt i verk for å legge til rette for økt grad av operativ ledelse og samordning mellom de to Hovedredningssentralene.

Nødnett – felles kommunikasjonsentraler

HRS spilte inn og fikk gjennomslag for at kommunikasjonsentralene ved de to Hovedredningssentralene skal speile hverandre slik at den ene sentralen effektivt kan ta over for, eller bistå den andre sentralen ved behov, uten at det det vil måtte koordineres med berørte samvirkepartnere og andre berørte. Denne funksjonaliteten ville lagt til rette for en større grad av sømløs operativ samhandling mellom hovedredningssentralene på tvers av geografiske skillelinjer. HRS ble forespeilet at denne funksjonaliteten ville være tilgjengelig fra det øyeblikket vi gikk «live» på Nødnett. I desember

2016 ble vi gjort oppmerksomme på at den softwaren som muliggjør dette først blir tilgjengelig i løpet av 2017. Imidlertid har arbeidet tatt lengre tid enn forespeilet av ekstern leverandør. Dette betyr at det frem til dette arbeidet er ferdigstilt ila 1. halvår 2018, fortsatt vil være teknologiske begrensninger i forhold til å knytte operasjonsrommene så tett sammen som vi ønsker.

Felles nasjonalt ressursregister

Et felles nasjonalt ressursregister (FRR) er under utarbeidelse i regi av Barents Watch. Dette registeret er fullt ut integrert med vårt felles beslutningsstøttesystem SARA, samt vårt eksisterende ressursregister, og vil dermed kunne bidra til enda bedre operativ samhandling mellom HRS'ene. Den tekniske plattformen for dette systemet er på plass, og HRS har gjennomført innfasingen av FRR i 2017. Politiet har påbegynt innfasingen av FRR, men det gjenstår fremdeles en del tid til tilpasninger før politiet, helsevesenet, Kystvakten, DSB, fylker, kommuner frivillige organisasjoner og private ressurseiere er brukere av- og integrert i systemet slik at en ser den fulle effekten av det.

Felles styringssystem for informasjonssikkerhet

Dette systemet er nå implementert på en felles bruker for begge Hovedredningssentralene slik at de kan gjenbruke prosedyrer, tiltak og avvikshåndtering fra den ene til den andre sentralen.

Felles operativt planverk

Det har vært gjennomført flere felles planvekseminarer/møter i rapporteringsperioden og vi kan nå med tilfredshet rapportere at et nytt felles planverk for sjø- og luftredningshendelser er ferdigstilt. Det felles planverket har vært ute til høring i egen organisasjon og ble implementert 1. januar 2018. Felles planverk for landhendelser er også i stor grad ferdigstilt og implementert, men her er noen delplaner fortsatt under utarbeidelse. Planverket må videre sees i sammenheng med ny Veileder for samarbeid og

samvirke i redningstjenesten (tidligere kalt LRS mønsterplan) for de nye lokale redningsentralene (LRS) i etterkant av implementeringen av nærpoltireformen.

Dette felles arbeidet har vært viktig på flere områder. Først og fremst så har vi nå etter hvert felles prosedyrer å forholde oss til. Dette legger dermed bedre til rette for operativ samhandling. Det felles arbeidet har i tillegg bidratt til bedre personlig kjennskap, og dermed har det også blitt utviklet enda bedre relasjonelle bånd mellom personellet ved de to sentralene.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

MÅL: Styrket samhandling og beredskap

STYRINGSPARAMETER nr. 2:	Styrket effekt av HRS sitt tilsyn med de lokale redningssentraler (LRS)
Rapportering	Tertial
<p>Formål og ambisjon: LRS skal ha oppdatert planverk, være øvet og koordinert slik at de på best mulig måte kan håndtere ekstraordinære situasjoner som medfører fare for liv og helse. HRS skal gjennom tilsyn med LRS bidra til å øke LRS evne til å lede og koordinere redningsaksjoner (økt livreddende evne), samt bidra til økt kunnskap om roller, ansvar og myndighet i LRS og redningstjenesten generelt. Videre skal tilsynet bidra til at LRS ivaretar sin samvirkerolle på lokalt nivå, herunder påse at samvirkeprinsippet forankres og forsterkes (styrke dugnadsånden).</p>	
<p>Rapporteringskriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • HRS skal rapportere eventuelle alvorlige avvik knyttet til SAR-samarbeidet mellom HRS og LRS. • HRS skal ivareta systematisk erfaringsoverføring mellom HRS og LRS gjennom øvelser, tilsyn og årlige erfaringsseminarer, herunder og rapportere omfanget og type avvik og omtale hvordan avdekkede forbedringsområder er rapportert og fulgt opp. <p>Oppgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • HRS skal, i samarbeid med POD, bistå LRS i forberedelsene til nye LRS med bakgrunn i nærpoltireformen og ny kgl. res. om redningstjenesten og bidra til at disse kan ivareta sine oppgaver • HRS skal utarbeide årlige samlerapporter/evaluering av tilsyn med LRS, herunder vurdere om oppfølgingen av tilsynene bør styrkes og rapportere utviklingen til JD Rapportering årsrapport • HRS skal legge fram forslag til oppfølging av tilsyn ved LRS, inkludert hvordan avvik lukkes. Rapportering: Årsrapport 	
Grønn	

Tilsyn

HRS har en tilsynsform som primært har til hensikt å sikre økt læring og videreutvikling. HRS følger opp eventuelle avvik gjennom tilsynsrapportene som også sendes som kopi til JD og POD. I tilfeller hvor en LRS åpenbart ikke er på et ønsket nivå, eller hvor tidligere pålegg ikke er fulgt opp, vil det bli gjennomført ekstraordinære tilsyn utenom den planlagte tilsynssyklusen.

HRS gjennomførte tilsyn ved LRS Svalbard, 21. september 2017. I rapporten etter tilsynet fremgår at redningstjenesten på Svalbard fungerer meget godt og aksjonshåndteringen ivaretas på en god måte. Tilsynet observerer at aktørene har sterk fokus på søk- og redningsoppgaver, samvirket er preget av tillit mellom aktørene og fornuftig ansvarsfordeling. Det er også tydelig at beredskap preger hverdagen, og i større grad enn på fastlandet erfarer tilsynet at redningsledelsens medlemmer har fokus på samfunnssikkerhetsoppgaver.

Tilsynet anmerket at

- Det bør etableres et øvingsutvalg i regi av LRS, slik at øvelser i større grad samordnes.
- Erfaringsoverføring er særlig viktig da personell har hyppig jobbskift i.f.m. arbeid på Svalbard
- Planverket vil ajourføres når ny «Veileder for planverk i redningstjeneste» er på plass. Dette vil HRS ta initiativ til.
- Det etableres et samarbeid for å fokusere på arbeid med bistand fra fastlandet ved hendelser som medfører behov for forsterkningsressurser
- Rutiner for rapportering fra SSM til sentrale aktører på fastlandet bør gjennomgås. Dette for å sikre rapporteringsansvaret SSM har som «fylkesmann» og/eller som PM i LRS ved redningsaksjoner

Det er gjennomført et møte med SSM og HRS for å skape en felles forståelse for hvordan tiltak som angitt i tilsynets rapport lukkes.

Etter at tilsynet ble gjennomført i 2017 er det også vedtatt å styrke bemanningen på redningshelikoptrene med lege. Dette tiltaket berører også rutiner og retningslinjer hvor både SSM og HRS medvirker slik at gode prosedyrer kommer på plass.

HRS har gjennomført tilsynsbesøk ved Oslo, Troms, Trøndelag, Vest og til slutt Sør-Vest LRS i 2017.

Hensikten med tilsynsbesøkene har vært å bistå LRS'ene i overgangen til ny LRS-struktur, herunder både utfordre og støtte de nye redningsledelsene i denne prosessen. Erfaringene fra møtene har vært udelt positive.

Hovedredningssentralene anser møtene som svært nyttige i arbeidet med å videreutvikle samvirket i redningstjenesten. Fra og med 2018, når ny LRS-struktur er på plass, vil HRS gjenoppta den ordinære tilsynsformen overfor de nye LRS'ene. Vi forventer at LRS'ene vil være godt forberedt på dette, blant annet som følge av arbeidet som er gjort i 2017.

Samarbeid og erfaringsoverføring mellom HRS og LRS

HRS samarbeider daglig med de ulike LRS'ene og dette samarbeidet oppleves som gjennomgående godt. Den systematiske erfaringsoverføringen mellom HRS og LRS gjøres gjennom SAR-rapportsystemet. Rapporter hvor det er avmerket behov for spesiell oppfølging tas tak i fortløpende. I tillegg gjennomføres det et årlig erfaringsoverføringsseminar for aktørene som rapporterer i SAR-rapportsystemet, og her utgjør LRS'ene den største andelen av deltakere.

Det har heller ikke i 2017 vært mulig å få med POD i dette arbeidet.

STYRINGSPARAMETER: 3	Styrket samvirke i redningstjenesten
Rapportering:	Tertial
<p>Formål og ambisjon: Formålet er økt kvalitet på samvirke i redningstjenesten. Redningstjenesten har som overordnet mål å redde mennesker fra død eller skade i akutte fare- eller ulykkessituasjoner.</p> <p>HRS skal være et samvirke- og koordineringsorgan som drives slik at HRS effektivt og kvalitetsmessig sikrer samfunnets behov for samordning og koordinering av redningsinnsats fra forskjellige ressurser.</p> <p>HRS har meldt til departementet viktigheten av behovet for å vedlikeholde samvirkeprinsippet bl.a. gjennom kontakt med samvirke- og avtalepartnere nasjonalt og internasjonalt. Manglende vedlikehold vil kunne redusere kvaliteten på redningstjenestens evne til å respondere samordnet i akutte hendelser på en tilfredsstillende måte.</p> <p>Ambisjonen er at å videreutvikle HRS sin pådriverrolle i samvirke og derigjennom øke effekten for å oppnå forsvarlig kvalitet i den samvirkende redningstjenesten.</p>	
<p>Rapporteringskriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • HRS skal rapportere deltakelse i planlegging, gjennomføring og evaluering av relevante øvelser i 2017. <p>Opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • HRS skal utøve sin pådriverrolle overfor redningsledelsene slik at de kan bidra til effektiv utvikling av samvirkeprinsippet i tråd med mandat for redningsledelsene • HRS skal gjennomføre ett årlig erfaringsseminar for aktuelle samvirkeaktører knyttet til kvaliteten på samvirket mellom de aktuelle aktørene og HRS: Rapportering: årsrapport • HRS skal lede Nasjonalt Redningsfaglig Råd (NRR) Rapportering: årsrapport • HRS skal følge opp oppdrag angående, redningshåndbok og felles regelverk for merkevester på skadested i henhold til egne oppdrag. • HRS skal på bakgrunn av utarbeidede kvalitets indikatorer og angi forbedringsområder innen samvirket og foreslå oppfølging av disse Rapportering: årsrapport 	
Gul	

Erfaringsseminar

HRS har som mål å gjennomføre ett til to erfaringsseminarer årlig med utvalgte samvirkepartnere. I 2017 gjennomførte vi SAR-rapport brukermøte på HRS SN i januar med deltakelse fra HRS SN, HRS NN, 10 forskjellige LRS, 330 skvadron, 337 skvadron, AMK, Luftambulansetjenesten, Lufttransport RW, Norsk Folkehjelp Sanitet, Norske Redningshunder, Norsk folkehjelp, Roverne, Røde Kors Hjelpekorps og Redningsselskapet.

I november ble det gjennomført et samvirkeseminar ved HRS Sør-Norge med deltakere fra HRS nord og sør, 15 110-sentraler, 10 AMK-sentraler, 11 LRS'er, Politidirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Helsedirektoratet.

Nasjonalt Redningsfaglig Råd (NRR)

HRS har ivaretatt ledelsen av NRR som forutsatt. Det har vært gjennomført to møter hhv. 22.mars og 8-9. juni 2017. NRR har behandlet flere saker som vil ha betydning i videreutviklingen av redningstjenesten. Regjeringen har gjennom Stortingsmelding 10 (2016/2017 om Samfunnssikkerhet) anmodet NRR om å utrede de frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonenes rolle i dagens samfunn i lys av de utfordringer som er, slik at det kan fremmes forslag til tiltak overfor Justis og beredskapsdepartementet. NRR har anmodet FORF om å lede dette arbeidet samt involvere og rapportere til NRR. FORF har igangsatt prosessen, mandat er utarbeidet og egen prosjektgruppe bestående av frivillige og relevante offentlige aktører i redningstjenesten er i ferd med å bli etablert.

Redningskonferansens Erfaringsseminar 2017

Redningskonferansene har utviklet seg til å bli en viktig samvirkearena i redningstjenesten. HRS arrangerte for første gang Redningskonferansens Erfaringsseminar 2017 på Gardermoen den 29. september, med ca.120 deltakere. Hovedtemaet for erfaringsseminaret var skred. Temaet ble belyst fra både teoretiske og praktiske vinkler, og det ble også gjennomgått to konkrete skredhendelser med innlegg fra de som var involvert i hendelsene. Erfaringsseminaret fikk svært gode tilbakemeldinger i den påfølgende spørreundersøkelsen. Seminaret ble utelukkende finansiert gjennom konferanseavgifter, og det medførte dessverre en lavere deltakelse enn ønsket. Mange ga også tilbakemelding om dette i spørreundersøkelsen.

Hovedredningssentralen har mottatt tilbakemeldingen på rapport med anbefaling om konsept for fremtidige redningskonferanser og erfaringsseminarer, som ble sendt til departementet i desember 2016. JD ønsker ikke å følge arbeidsgruppens anbefalinger, primært av økonomiske årsaker. I tilbakemeldingen står det blant annet at rapporten ikke beskriver nærmere hvordan det er tenkt at kostnadene til konferansene skal dekkes, med unntak av en anbefaling om at det innarbeides i tildelingsbrev til ulike offentlige samvirkepartnere at de skal sette av midler til en redningskonferanse. Det ble påpekt at det er HRS som er ansvarlig for konferansen, og at kostnader knyttet til denne må dekkes av HRS eget budsjett. Vi stiller oss noe undrende til denne konklusjonen. For det første er det departementet som har besluttet at HRS skal være ansvarlig for redningskonferansene og som i den forbindelse bestilte rapporten om anbefalinger for fremtidens konsept. Den økonomiske situasjonen ved HRS formodes kjent. Dermed burde det være åpenbart at redningskonferansene ville kreve ekstra midler. I 2016 kostet redningskonferansen i overkant av kr

600 000,- Ca kr 180 000,- av disse kostnadene ble dekket gjennom deltakeravgifter. I 2016 løste HRS dette gjennom en «innsamlingsaksjon» blant HDIR, POD, DSB, DNK, PHS og Redningssselskapet. Dette er en meget spesiell måte å finansiere en konferanse på i offentlig regi. For å unngå dette i fremtiden – gitt et ønske om at Redningskonferansen skal være et økonomisk samvirkeprosjekt – ble det i rapporten anbefalt at JD, som samordningsdepartement, tok initiativ til dette gjennom innspill til de respektive etatenes tildelingsbrev. JD fant det ikke riktig å foreta slike føringer i den enkelte etats tildelingsbrev, men besluttet å tildele kr 200 000,- på HRS budsjett for Redningskonferansen 2018. Dermed blir vi igjen nødt til å foreta en tilsvarende «innsamlingsaksjon» for 2018. HRS synes dette er en uheldig måte å finansiere pålagte oppgaver på.

Redningshåndboken

Arbeidsgruppen nedsatt for å ivareta revisjon av «Redningshåndboken» – eller «*Den norske redningstjenesten Nivå-I*», som den trolig vil hete i ny utgave, er i slutføringen av sitt arbeid.

Mandatet er å utarbeide en overordnet håndbok for redningstjenesten i tråd med kgl.res. av 19. juni 2015 Organisasjonsplan for redningstjenesten, og tilhørende instruksjer og mandater.

Håndboken skal inneholde en overordnet beskrivelse av prinsipper, regler, roller og ansvar for de ulike etatene og organisasjonene som er sentrale aktører i redningstjenesten.

Det skal utarbeides en felles begrepskatalog for redningstjenesten hvor nøkkelbegreper knyttet til ledelse, samhandling og utøvende redningstjeneste beskrives.

Arbeidsgruppen består av representanter fra DSB, POD, HelseDir, Språkrådet, Sivilforsvaret og FORF. Gruppen ledes av HRS og en innleid sekretær. Norsk Redningsfaglig Råd og redningsledelsen ved HRSene inngår som referansegruppe i arbeidet.

Det er et mål å kunne utgi håndboken i løpet av andre halvår 2018.

Øvelser og annen utadrettet virksomhet

HRS har, spesielt i lys av begrensede personellressurser, hatt en høy aktivitet knyttet til øvelser og såkalt annen utadrettet virksomhet i 2017:

HRS NN 2017 ØVINGSAKTIVITET M.M:

- HRS NN har hatt to nye redningsledere under opplæring – en av disse besto autoriseringsprøve i juni 2017, mens den andre gjennomførte sin autorisasjonsprøve i september 2017. Etatsopplæringen gjennomføres i regi av HRS og er relativt krevende - kompetanse tilføres også ved deltakelse på kurs og besøk hos flere eksterne samvirkeaktører og ikke minst ved OnJobTraining og ved hospitering hos HRS SN.
- HRS NN har deltatt på North Atlantic Coast Guard Forum SAR WG2017, i mai 2017
- HRS NN deltok i den årlige sjøredningsøvelsen, **Øvelse Barents** i samarbeid med MRCC Murmansk, sjøredningssentralen i Murmansk. MRCC Murmansk hadde ansvar for planlegging av øvelsen og ansvar for SAR-koordinering under øvelsen. Øvelse Barents 2017 ble gjennomført onsdag 31.juni 2018, med deltakelse fra HRS, Vardø Radio, Avinor og med fly, helikoptre og fartøyer fra Kystvakten, Luftforsvaret, Redningsselskapet og Kystverket. Fra russisk side deltok MRCC Murmansk, Murmansk Radio, og FSBI MRS (Russisk

kystverket). Media og observatører fulgte øvelsen. Siste planleggingsmøte var FPC i Kirkenes, mandag 29.mai 2018 der representanter for de fleste deltagende enheter deltok. Øvelse Barents krever mye av tid og ressurser fra HRS i forbindelse med møter, planlegging og gjennomføring av selve øvelsen. Men denne øvelsen er meget viktig for vårt bilaterale samarbeid med Russland i forbindelse med søk og redning.

- HRS NN delok (i 2016) på to planleggingsmøter i Russland i forbindelse med **Øvelse Barents Rescue 2017**, der live-øvelsene gikk av stabelen i Petrozavodsk Russland i uke 36, 5.-7.september 2017. Siste planleggingsmøte FPC 13.-14.juni 2017 var uten representasjon fra HRS i den norske delegasjonen – grunnet budsjettsituasjonen.

HRS NN deltok i den forutgående varslingsøvelsen, ALARMEX, som NPOC, National Point of Contact. VTC mot NPOC i Russland testet OK – ellers lite kommunikasjon også under øvingsdagene 5.-7.september 2017 – LIVE øvelsene, der Norge stilte med et mindre antall ressurser.

- HRS NN har deltatt som observatør i planleggingen og gjennomføringen av øvelse Nord 2017. Scenario i årets øvelse var i hovedsak PLIVO og masseevakuering av to større undervisningslokaliteter. Øvelse Nord vokser i omfang og antall deltagere er stort og spenner vidt, som øvingsmålene viser. Øvelse Nord 2017 ble gjennomført 26.april i Bodø med et stort antall enheter. HRS NN ble mer involvert enn øvingsledelsen opprinnelig la opp til. Evaluering av Øvelse Nord 2017 ble gjennomført i Bodø 29.mai 2017.

Øvelse Nord er en stor fullskaløvelse i Nord-Norge med stort potensiale – ledes i regi av universitetet i Nordland. HRS NN vil delta i Øvelse Nord 2018, og bidrar fra høsten 2017 med sterkere fokus på planlegging og evaluering i samhandling med øvrige aktører. Øvelse Nord 2018 - IPC – avholdt i Bodø 5.desember 2017 - planlegger fullskala liveøvelse med SAR-scenario – 25.april 2018.

- HRS NN deltok på **Joint Arctic SAR TTX** (tabletop exercise) i Reykjavik på Island 5-6 April 2017. Dette er et trepartssamarbeid mellom HRS NN, den islandske Kystvakten og AECO (Association of Expedition Cruise Operators). Her var scenarioet en hendelse med et cruise fartøy i arktiske områder. Det var deltakere fra alle land som har interesser i Arktis, både offentlige og private aktører.
- HRS NN var invitert til Main Planning Conference for NATOs redningsøvelse Dynamic Mercy 2018 North Atlantic i Nuuk på Grønland siste uken av august 2017. HRS NN deltok ikke grunnet budsjettsituasjonen, men våre innspill til MPC ble samordnet i forkant med representant fra FOH som deltok. HRS NN har spilt inn at vi ønsker en justering til en mer kosteffektiv øvelse enn de siste årene hvor det kun har vært øvd på kommunikasjon mellom redningssentralene uten deltakelse av aktuelle redningsenheter. HRS NN ønsker at man endrer konseptet og heller planlegger å gjennomføre en kombinasjon av erfaringsoverføringsseminar/tabletop-øvelse ved en av redningssentralene (Færøyene, Island eller HRS NN) hvor aktuelle redningsenheter inviteres til å delta med personell. Tilbakemelding fra MPC er at det fortsatt planlegges med kommunikasjonsøvelser som tidligere med to ulike scenarier luft og sjørelatert, med tentative datoer 3-4.mai og 23.mai 2017.

- Deltar jevnlig på varslingsøvelser for flyplasser i HRS NNs ansvarsområde, i tillegg til Kystvaktens mønstringsøvelser.
- Vi har i 2017 også deltatt på en del varslingsøvelser med offshoreinstallasjoner og 2.linje i offshoreberedskapen. Nevner her en øvelse 14.november med AkerBP – «Øvelse Barentshav PL858 Stangnestinden» - med borerigg i posisjon 100nm nordøst av Vardø – 2nm fra grensen til Russland. Øvelse i område med nordområdeutfordringer i SAR. Lange avstander – lite ressurser, utfordring med mørke og vær, samt utfordringer ved kommunikasjon og samband i disse havområder.
- HRS NN har i 2017 deltatt på en rekke mindre øvelser med FORF og andre samvirkepartnere.
- Vi har i 2017 deltatt på en rekke seminarer og konferanser både nasjonalt og internasjonalt hvor vi har presentert norsk redningstjeneste. Noe nevnes her:
Nasjonal Fjellskred konferanse 2017 i Tromsø, 30-31 august
Nordisk Helseberedskapskonferanse på Svalbard 28.august
Oljeberedskapskonferanse i Bodø 31.5 – 1.6
Strålevernseminar i Halden 19-20.september 2017
Forelesning på Sivilforsvarets ledersamling på brannskolen i Tjeldsund 19.sept 2017.
- Ansvarlig delarrangør av **Redningskonferansen**, og spesielt for Erfaringsseminaret 29.september 2017 – tema, Skred.
- Deltok i distaff og som spillaktør i **øvelse Gemini** i uke 23, 6.juni 2017.

En rekke briefinger og foredrag har blitt holdt ved Norges brannskole, Politihøyskolen og andre utdanningsinstitusjoner. Dette i tillegg til briefinger gitt ifm besøk ved HRS NN, og ved besøk ute hos samvirkepartnere.

HRS NN har mottatt hospitanter fra 330 skvadron, Redningsselskapet samt diverse samvirkepartnere gjennom året. Dette er nyttig erfaring for hospitantene, men også for redningslederne ved HRS.

HRS SN 2017 ØVINGSAKTIVITET M.M.

- **Øvelse Skred** avholdt 19. februar. Deltakelse i planlegging men selve øvelsen måtte utgå grunnet værforholdene
- **Øvelse Dynamic Mercy 2018:** Deltakelse i planprosessen med flere møter bl. på Grønland i august 2017
- **Øvelser med JRCC Göteborg** Tre *TableTops* avholdt sammen med dem i februar/mars 2017
- **Øvelse NORDLYS** avholdt i uke 44. Deltakelse i planlegging og selve øvelsen
- **Joint Arctic SAR TTX** (tabletop exercise) i regi av den islandske Kystvakten og AECO (Association of Expedition Cruise Operators) 4-7 April 2017. Her var scenarioet en hendelse med et cruisefartøy i arktiske områder. Det var deltakere fra alle land som har interesser i Arktis, både offentlige og private aktører
- **SSAS-øvelse** med Nordic Crisis Management / Møgster rederi
- **Øvelse Trident Juncture**i Oppstartsmøte samt oppfølgingsmøte
- **Øvelse RFGA** (Grenland) 5. mai
- **Fire øvelser** med samvirkepartnere i Oslofjorden i mai/juni.
- **NARG-øvelser** Flere i Oltedalsområdet gjennom året med SeaKing

Vi har i tillegg deltatt ved flere lokale **LRS-øvelser** i Sør-Norge, samt fem **RITS-øvelser** i Ytre Oslofjord.

Sammen med div. operatørselskaper har vi deltatt på 10 «**Offshore-øvelser**» i 2017

Det har vært avholdt ca 50 briefer og møter med ulike samvirke- og andre samarbeidsaktører innenfor beredskapsrelaterte virksomheter, både ved HRS på Sola, men også ute hos de ulike aktørene. I tillegg så har vi deltatt på flere fagkonferanser, og på flere av disse har vi bidratt med innlegg og presentasjoner. Vi har også deltatt i flere arbeidsgrupper over tid.

HRS SN har i tillegg hatt 21 hospitanter fra flere samvirkepartnere på visitt over to døgn hos oss, og hovedtyngden har vært Operasjonsledere fra LRS, slik vi har prioritert. Utbyttet av slik hospitering er definitivt positivt- for øvrig begge veier, noe tilbakemeldingene helt klart viser.

Samtidig har vi selv hospitert/deltatt på Luftambulansens årlige fagdager på Torpomoen i de fire ukene dette varer, med stort hell og god tilbakemelding.

Vi har også deltatt på flere typer samvirkesamlinger over hele Sør-Norge.

Noe aktivitet ble helt eller delvis kansellert etter at signalene/de nye rammebetingelsene for 2017 ble presisert tidlig på våren samme år.

Andre oppgaver

Redningsressurser

Status på de redningshelikoptrene som står på døgnskuttet beredskap på basene Rygge, Sola, Florø, Ørland, Bodø og Banak monitoreres svært nøye. 330 skvadron og CHC melder fortløpende avvik fra beredskapen til Hovedredningssentralen, NAW SARH-prosjektet og til JD. Videre informeres JD av HRS hver fredag under videokonferansene med politisk ledelse om beredskapsavbrudd og eventuelle konsekvenser av disse. Vi viser primært til disse orienteringene.

Redningshelikoptrene har generelt ikke beredskapsavbrudd grunnet vær. Enkeltoppdrag kan selvsagt påvirkes av værforhold som for eksempel gjør at pilotene må velge en annen rute for å nå frem til destinasjonen. Det kan selvsagt også være værforhold som hindrer all bruk av luftressurser, uten at dette regnes som beredskapsavbrudd. Sea King helikopteret kan være sårbar overfor isingsforhold. JD har sørget for å redusere denne sårbarheten i fremtiden ved å anskaffe neste generasjons redningshelikopter med anti-isingskapasitet.

Samtlige hendelser – hvor det ville vært relevant å bruke redningshelikopter, men hvor disse var utilgjengelige – ble løst med alternative ressurser i 2017. HRS rapporterer beredskapsavbrudd med redningshelikoptrene til helsevesenet. Regions AMK-ene vil normalt ikke anmode om bruk av redningshelikoptrene til luftambulansoppdrag hvis de vet at den aktuelle basen er av beredskap. Det kan derfor hende at det har vært helseoppdrag som ikke har blitt løst ved bruk av helikopter som følge av beredskapsavbrudd som HRS ikke har kjennskap til. HRS gjør regning med at helsevesenet – på lik linje med HRS – løser disse oppdragene med alternative ressurser.

Internasjonalt arbeid

HRS deltar aktivt i fora som IMO/ICAO, COSPAS/SARSAT, Arktisk råd, EPPR, hvor HRS NN er co-lead på SAR WG, HRS deltar også som fast representant i BEAC Joint Committee og NORDRED.

Disse aktivitetene og forpliktelsene er imidlertid ressurskrevende både personellmessig og økonomisk, og fører til et markant arbeidspress på de relativt få som jobber med dette ved HRS.

Implementering av nytt kontrollcenter (MCC) i Bodø tilknyttet EUs bakkestasjon (MEOLUT) på Svalbard ble ferdigstilt i september 2017, litt forsinket i forhold til plan,

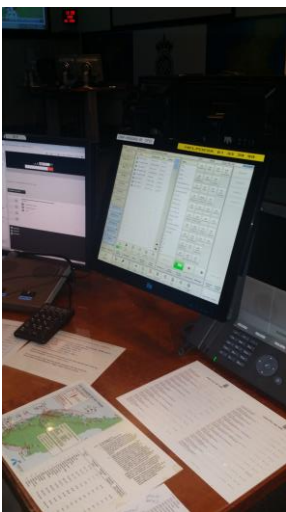
HRS NN tok i 2015 på seg å være lead partner i ARCSAR prosjektet som søkte om 3,5 mill EUR på EUs Horizon 2020 Secure Societies program for å etablere et nettverk av «practitioners» i Arktis og Nord-Atlanteren med tanke på erfaringsutveksling, samt felles prosedyre- og teknologiutvikling innenfor området sivil sikkerhet og beredskap. Søknadsprosessen som ble utført med administrativ støtte fra Nord universitet, ble støttet finansielt av Norges Forskningsråd med inntil kr 250.000,- over to år. Ved andre gangs forsøk fikk søknaden topp score på 14 av maks 15 oppnåelige poeng. Det er planlagt å signere Grant Agreement med EU kommisjonen innen 26 april med tanke på å starte opp dette femårsprosjektet i juni eller september 2018. Nordland fylkeskommune har bidratt med til inntil kr 390.000 innen august 2018 til finansiering av nettverksbygging og søknadsprosessen. HRS NN har i denne forbindelsen sagt seg villig til å delta i scenarioutvikling og gjennomføring av JOINT ARCTIC SAR TTX og workshop på Island i 10-11 april 2018 i samarbeid med den islandske kystvakten og AECO som begge er ARCSAR partnere.

HRS NN deltok på forespørsel fra Nord universitet med kompetanseutvikling innen søk- og redning for Kirovograd Flight Academy (KIF), Emergency State Services og Røde Kors i Kirovograd, Ukraina. Arbeidet ble støttet med kr 300.000,- fra den norske ambassaden i Kiev. Det vurderes nå hvorvidt det er mulig å få til et bredere og permanent kompetanseutviklingssamarbeid på sikt, og som involverer frivillige organisasjoner og andre aktuelle redningsaktører.

Kommunikasjons- og informasjonssystemer

Fortsatt videreutvikling av vårt beslutningsstøttesystem SARA opp mot en raskere og mer moderne versjon «WebSARA har, sammen med integrering av nasjonalt ressursregister (FRR) i SARA, hatt prioritet også i 2017. Full integrasjon av FRR avhenger av at WebSARA kommer på plass. Prototype av WebSARA var forventet å komme på plass i løpet av første halvår 2017, men vil trolig ikke være klar før første halvår 2018.

HRS har i tillegg startet videreutvikling av drivbanemodellen i SARA i samarbeid med Meteorologisk institutt. Formålet med dette er å gjøre maritim drivbaneberegning mer nøyaktig, samt endre drivbaneberegningen fra en statisk til en dynamisk presentasjon.

HRS mangler et effektivt dataverktøy for søksplanlegging. Dette er et verktøy som har vært sterkt savnet ved HRS, og som er standard ved de aller fleste redningssentraler i verden, men er kostbart og vil kreve mye ressurser, både personellmessig og økonomisk, å få på plass. Per i dag gjøres dette manuelt ved HRS, noe som er tidkrevende og ikke tilfredsstillende i en hektisk hendelse. Et dataverktøy for søksplanlegging har også fått økt aktualitet ifm innfasingen av nye redningshelikoptre som pga nye kommunikasjonsløsninger vil kunne få søkeområder og søkemønstre direkte overført via datakommunikasjon.

«På den annen side erfarer vi at Nødnett endrer noe måten vi jobber på, spesielt ift landredningsaksjoner og kystnære sjøredningsaksjoner..»

SARA integrasjon mot nødnett kommunikasjonsentraler (ICCS) er sterkt ønskelig. Arbeidet har så vidt startet, men avhenger også av at WebSARA kommer på plass først.

HRS er svært fornøyd med Nødnett som system, selv om det fortsatt oppstår behov for feilrettinger. Det at HRS nå er på Nødnett skal i prinsippet ikke endre kommunikasjonslinjene for samhandling i redningstjenesten, men må sees på som et verktøy som forbedrer og effektiviserer redningstjenestens arbeid. På den annen side erfarer vi at Nødnett endrer noe måten vi jobber på, spesielt ift landredningsaksjoner og kystnære sjøredningsaksjoner.

Tidligere hadde HRS først og fremst en overordnet rolle hvor primærsamband var mellom HRS og LRS operasjonsrom, og ikke mot taktisk/utøvende nivå. Unntaket for dette prinsippet var mot redningshelikoptrene og redningsskøytene.

Nødnett gir imidlertid en unik mulighet til å dele informasjon med en rekke ulike aktører som deltar i redningsaksjonen, på tvers av nivåer. Dette er i utgangspunktet positivt, men skaper samtidig en høy forventning til HRS tilstedeværelse på samband som foregår på taktisk nivå. Dette fører til et økt press på HRS operasjonsrom, også under hendelser hvor HRS tidligere hadde en mer tilbaketrasket rolle.

«På den annen side erfarer vi at Nødnett endrer noe måten vi jobber på, spesielt ift landredningsaksjoner og kystnære sjøredningsaksjoner..»

SAR rapport-systemet er redningstjenestens automatiserte erfaringsoverføringssystem. Systemet fanger opp erfaringer fra aktørene som har deltatt i hver redningsaksjon og lagres i en erfaringsdatabase til bruk for å forbedre redningstjenesten. Det jobbes nå med å integrere SAR-rapport opp mot nasjonalt ressursregister slik at ressurslistene og rapportforespørsler automatisk oppdateres med riktige kontaktpunkter. Det jobbes også med å utvikle en løsning for dynamisk rapportuttrekk og deling av erfaring via en nettside.

Tidstyver

Hovedredningssentralen har ikke rapportert på tidstyver i 2017.

ROS-analyser

HRS viser til vedlagte ROS-analyser.

IKT-strategi

Utviklingsprosjekter

Arbeidet med anskaffelse av PAV («Riksalarm») – kontra terror og sikkert samband, herunder krypterte linjer og utstyr for begge HRSene pågår ennå, og POD har godkjent tilgang til systemet for HRS. Politiets Informasjonstjeneste (PIT) ivaretar planlegging og bestilling av nødvendig utstyr og løsningen vil gå over en egen kryptert VPN-linje. .

HRS deltar på IKT lederforum i regi av Justisdepartementet.

Drift av IKT er satt ut til ekstern leverandør, henholdsvis Atea i sør og Funn i nord.

Overordnet status

Overordnet status er god med stabil og oppdatert programvare.

Stabil drift

Driften av IKT-anleggene er stabil med minimal nedetid. Leveransen av driftsstabilitet er fullt ut tilfredsstillende, og i tråd med de krav som er satt.

Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerheten ivaretas tilfredsstillende ettersom det ikke lagres eller utveksles gradert informasjon elektronisk. Hensynet til personvernet ivaretas gjennom flere sikkerhetsnivåer. Fysisk sikring av ytre perimeter med kodet adgangskontroll. Fysisk sikring av serverrom med begrenset adgang kun for autorisert personell. Adgang til IKT-systemene er regulert ved at de er begrenset til kun de ansatte i virksomheten ved dedikert brukeridentifikasjon og personlig passord. Adgang til beslutningsstøttesystemene reguleres gjennom et ekstra bruker-id og passordnivå etter pålogging som ansatt. Ekstern adgang til IKT systemene reguleres ved bruk av RSA og moderne brannmurer (hardware/software). Et styringssystem for informasjonssikkerhet er implementert ved begge enhetene.

Avvikshåndtering

Avvikshåndtering går via styringssystemet for informasjonssikkerhet og blir ivaretatt umiddelbart dersom avviket er kritisk for virksomheten. IT-leverandør har beredskap for å kunne iverksette utbedrende tiltak på kort varsel. En opplever ikke restanser av feil, så det er ingen negativ trend i så måte.

Risiko

HRS bruker redningsledere i utvikling av IKT og oppfølging/utbedring av eksisterende systemer. Det er et ressurskrevende arbeid og når det utføres av redningsledere som går helkontinuerlig turnus så er det betydelig risiko for samtidighetskonflikter hvor IKT ansvaret taper i prioriteringen slik at arbeidet ofte utsettes og forsinkes.

Utvikler og leverandør av beslutningsstøtteverktøyet (SARA) har utfordringer knyttet til tid, personell og økonomi slik at feilretting og videreutvikling ofte blir forsinket. Dette utgjør en risiko for at IKT-systemet ikke klarer å holde tritt med utviklingen ellers og at HRS kommer på etterskudd ift effektiv ledelse og koordinering av redningsaksjoner.

Viktige tiltak for å øke IKT-sikkerheten i justissektoren

Status ift 2017 er uforandret. Det vises til brev av 30. juni 2016 hvor Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSM) erfaringer med tilsyn og IKT-hendelser deles. På bakgrunn av disse utarbeidet NSM en rekke anbefalte tiltak som den enkelte underlagte enhet er bedt om å kommentere i årsrapporten.

Statusen som følger tar utgangspunkt i disse anbefalingene:

1. Oppgrader program- og maskinvare;
Oppdatert programvare er en del av ukentlig rutine og blir fulgt opp kontinuerlig. Det finnes elementer med etterslep med bakgrunn i at operative programmer ikke er kompatible med siste oppdatering eller at ukentlig rutine blir forskjøvet pga pågående prosjekter
2. Installer sikkerhetsoppdateringer så fort som mulig;
samme svar som punkt 1. med unntak av sikkerhetsoppdateringer fra Microsoft; de blir installert og godkjent automatisk
3. Ikke tildel sluttbruker administratorrettigheter;
dette er et operativt behov i operasjonsrommet. Dedikerte brukere av operasjonsrommet har fått opplæring i å håndtere dette med

forsiktighet. Personlige PC'er har administratorrettigheter på 'personlige' PC'er ved behov

4. Blokker kjøring av ikke-autoriserte programmer;
såkalt hvit-listing ville lagt beslag på en del timer i uken fra leverandør av ikt-tjenestene ved HRS for å både vedlikeholde og for support. Det ville naturlig nok blitt en del mer i etableringen av en slik hvit-liste, men det må påregnes en del timer pr. uke i support og oppfølging.
5. Aktiver kodebeskyttelse mot ukjente sårbarheter;
dette er inkludert i HRS sin beskyttelse på klienter. Det benyttes ulik programvare på klienter i sør/nord, men en felles beskyttelse og policy ville vært en fordel mtp at det er et felles nettverk, beskyttelsesbehov og mindre administrasjon.
6. Herdede applikasjoner; ved HRS er vanskelig mtp at eksterne tilbydere (DocuLive og DFØ) ville slutte å fungere. Support-behovet til sluttbruker ville også bli større. Dette er det ikke ressurser til innenfor gjeldende rammeavtale med leverandør av ikt-tjenester.
7. Bruk klientbrannmur;
Samme svar som punkt 5.
8. Bruk sikker oppstart og diskkryptering;
Bærbare PC'er blir satt opp uten Bitlocker aktivert ved HRS.
9. Bruk antivirus/antiskadevare;
Dette er selvfølgelig på plass. I tillegg er alle bærbare PC'er satt opp til å kommunisere med intern server også når de er på reise. Dette for å forenkle administrasjon og sørge for oppdaterte skadevare-signaturfiler også når de ikke er på huset. Slike oppdateringer kommer 4-20 ganger pr døgn
10. Ikke installer mer funksjonalitet enn nødvendig;
HRS har en liste med standard-programmer som supportere fra IKT-kontoret. Det er bare unntaksvis bærbare PC'er får andre programmer ved behov, men det er et fokus fra IKT-kontoer mtp sikkerhet og administrasjon.

V. Vurdering av framtidsutsikter

Overordnet sett ser Hovedredningssentralen på fremtiden med optimisme. Norge har fremdeles en velfungerende redningstjeneste, hvor prinsippene om samvirke, ansvar, integrering og koordinering står som grunnpilarer. Vi har fremdeles grunn til å tro at Hovedredningssentralen utgjør et sterkt merkenavn både nasjonalt og internasjonalt.

Hovedredningssentralen står imidlertid overfor en rekke utfordringer i tiden fremover. I løpet av de neste tre årene vil det være et generasjonsskifte blant redningslederne, og det er avgjørende at vi er tilstrekkelig i forkant med å rekruttere ny kompetanse og samtidig søker å overføre så mye som mulig av den kunnskapen vi mister til neste generasjons redningsledere. Det vil kreve mye av organisasjonen å utdanne nytt personell, og dette vil være en prioritert virksomhet parallelt med håndtere pågående operasjoner. Siden det nye personellet må overlape med de som skal gå av med pensjon, vil dette i overgangsperioder kreve økte økonomiske rammer sammenlignet med dagens grunntildeling. Vi vil søke å gi departementet de faglige begrunnelsene de trenger for denne nødvendige satsningen.

For å sørge for både intern og ekstern videreutvikling av tjenesten, samt tilfredsstillende de krav som stilles til denne typen virksomhet, er vi nødt til å styrke de operative støttefunksjonene ved Hovedredningssentralene. Vi opplever at det er krevende å oppnå forståelse for at disse støttefunksjonene også er avgjørende for å sikre uavbrutt effektiv koordinering av pågående hendelser, samt å dokumentere at tjenesten kvalitetssikres på en tilfredsstillende måte. Det er også disse støttefunksjonene som skal ivareta det pådriveransvaret som Hovedredningssentralene har for å vedlikeholde og videreutvikle samvirket i redningstjenesten. På dette området har HRS som organisasjon stått på stedet hvil siden dette oppdraget ble konkretisert gjennom kongelig resolusjon i 2015, og det er meget bekymringsfullt.

Vi registrerer at HRS satsingsforslag for 2018, samt anbefalingene i rapporten fra arbeidsgruppen for oppfølging av «Mulighetsstudien» ikke fikk gjennomslag. I lys av de samfunnsmessige utfordringene som favner inn under Justissektorens ansvarsområde ser vi at den sterkt nødvendige styrkingen av Hovedredningssentralens bemanning så langt ikke har nådd opp i konkurransen med andre satsnings- og fokusområder innen sektoren. På sikt er vi redd for at dette fører til en svekkelse av samvirkeprinsippet i redningstjenesten. I tillegg kan det føre til at andre ressurssterke aktører fyller det tomrommet som oppstår når Hovedredningssentralen ikke er i stand til å oppfylle de krav og forventinger som ligger i å ivareta pådriveransvaret for samvirket. Dette kan føre til usikkerhet om roller og ansvar som i sin tur kan vanskeliggjøre koordineringen av faktiske hendelser.

Samtidig har vi fortsatt tro på at den nye organisasjonsplanen for redningstjenesten vil kunne bidra til å nå opp i kampen om ressursene, og dermed skape grunnlag for en reell videreutvikling av den norske redningstjenesten.

VI. Årsregnskap

Årsregnskapet gir et dekkende bilde og er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement.

Samlet regnskap for HRS pr 31. desember 2017 viser et forbruk på kr 132 358 291,- Dette utgjør 98,51% av den totale bevilgningen for 2017, eller et mindreforbruk på kr 2 004 709.

Post 0455 01 Driftsutgifter

Posten viser et forbruk på kr 98 253 634,- Dette utgjør 97,54 % av bevilgningen for 2017, eller et mindreforbruk på kr 2 477 366,-

Hovedårsaken til mindreforbruket skyldes to forhold; Det ene er en periodiseringsfeil på husleien for HRS Sør-Norge som gjorde at det 4. kvartalet ikke ble belastet før 2. januar 2018. Dette utgjør kr 1 361 368,- og medfører at det må budsjetteres med tilsvarende beløp ekstra på budsjettet for 2018. Det andre skyldes et mindreforbruk på beregnede pensjonsutgifter på til sammen kr 1 246 728,- Disse to forholdene utgjør til sammen kr 2 608 096,- og viser at det var helt nødvendig å styrke HRS driftsbudsjett slik det ble gjort i løpet av 2017. HRS er svært tilfreds med den dialogen vi hadde med departementet om dette.

Det totale forbruket på post 01 er et resultat av en markant reduksjon av planlagt aktivitet, frem til endelige driftsrammer var klarlagt i løpet av høsten 2017.

Mindreforbruket fra 2017 vil være avgjørende for driften i 2018, og vil bli søkt overført som en egen sak fra HRS til departementet.

Post 0455 45 Store nyanskaffelser/vedlikehold

Posten viser et forbruk på kr 4 529 571,- Dette utgjør 85,46 % av bevilgningen for 2017, eller et mindreforbruk på kr 770 429,- I henhold til

Bevilgningsreglementet §5 og tillegg til Tildelingsbrevet kap 1.1.3 søkes dette beløpet overført til 2018.

Mindreforbruket skyldes primært utsettelse av enkeltinvesteringer av kapasitetshensyn.

Post 0455 21 Redningsutgifter

Posten viser et forbruk på kr 29 575 085,- Dette utgjør 104,39% av bevilgningen for 2017, eller et merforbruk på kr 1 243 085,-. Den markante økningen skyldes i hovedsak økte utgifter til innleie av kommersielle SAR-helikoptre.

Dette er en hendelsesdrevet utgiftspost som det er umulig å forutse presist, og hvor erfaringstall fra tidligere år legges til grunn for bevilgningen.

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2015 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Hovedredningssentralene. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen skal foreligge innen 1. mai 2017.

Mvh

Tone Vangen

Politimester i Nordland

Hans Vik

Politimester i Sør-Vest